

dosarul nr. 2ra-1732/2020

prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni (V. Botnaraș)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, Gr. Dașchevici, Vl. Clima)

ÎNCHEIERE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ionaș Grigore și Bortă Tudor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bostanica Ivan împotriva lui Bortă Tudor și Ionaș Grigore privind repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Bostanica Ivan (succesor legal Bostanica Lidia) și de Bortă Tudor și Ionaș Grigore și a fost menținută hotărârea din 26 iulie 2019 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni

c o n s t a ț ă

La 12 ianuarie 2015 Bostanica Ivan a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Bortă Tudor și Ionaș Grigore privind repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că deține în proprietate, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxxxx, terenul agricol cu suprafața de 0,7297 ha și, în baza certificatului provizoriu, deține în proprietate și teren de 0,15 ha. Ambele terenuri se află alături, având suprafața totală de 0,88 ha, pe care le prelucrează, fiind plantată viță de vie de soiul „Moldova”. A menționat că, la sfârșitul lunii mai 2014, la indicația lui Ionaș Grigore, Bortă Tudor a efectuat lucrări de erbicidare a sectorului agricol al acestuia, plantat cu porumb, fără respectarea regimului fitosanitar și tehnologiei. În urma acestor acțiuni, în condiții de vânt a fost afectată vița de vie de pe terenul agricol învecinat, adică plantația de viță de vie ce aparține reclamantului, compromițând roada în proporție de 60 %, fapt care s-a soldat cu pierderi materiale considerabile. În legătură cu acest fapt, a depus cerere la Direcția Națională pentru Siguranța Alimentelor Ialoveni, care a ieșit la fața locului și a constatat prejudiciu cauzat, și anume: lanul de viță de vie „Moldova”, sădit în primăvara anului 2007, numără 12 rânduri, repartizat în trei parcele a câte 100 de metri lungime, adică în total 36 de rânduri a câte 100 metri. În primele șapte rânduri, cu o lungime de 300 metri (adică primele 7 rânduri în toate cele 3 parcele), au fost afectați nu numai lăstarii, ci și strugurii, ceea ce le-a stopat

creșterea și a compromis roada în mărime de 60%, fapt confirmat prin actul nr. 18 din 22 iulie 2014.

A susținut că la finele lunii septembrie 2014, din 13 rânduri neafectate a câte 100 metri rândul, a cules roada în cantitate de 4275 kg, adică câte 329 kg de pe un rând de 100 metri. În baza acestui rezultat a stabilit și cantitatea de struguri ratați și prejudiciul cauzat. Astfel, dacă dintr-un rând s-a cules 329 kg de struguri, atunci de pe 22 rânduri afectate (un rând de viță de vie fiind de alt sort care nu a fost afectat) ar fi fost culese 7238 kg de struguri. A indicat reclamantul că pe rândurile care nu au fost afectate sunt niște butuci de viță de vie tehnică, din care s-au cules aproximativ 62 kg. Deci, dacă să scădem din 7238 kg cele 62 kg, se obține 7176 kg de viță de vie ce urma să fie culeasă de pe porțiunea de viță de vie afectată. În cazul în care viță de vie nu era afectată, urma să culeagă în total aproximativ 11 000 kg de struguri.

Conform informației eliberate de Direcția Agricultură și Alimentație, roada medie de struguri la hectar în anul 2014 a constituit 9,35 tone. Conform certificatului eliberat de Piața Centrală, prețul de piață al strugurilor în anul 2014, luna octombrie, varia de la 8 la 15 lei, iar pentru luna noiembrie de la 8 la 20 lei. Astfel, prejudiciul cauzat constituie suma de 71 760 lei.

A relatat că, la 09 octombrie 2014, Judecătoria Ialoveni i-a recunoscut vinovați pe Bortă Tudor și Ionaș Grigore în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 188 Cod contravențional.

A mai invocat reclamantul și suportarea unui prejudiciu moral, care se datorează faptului că deja de 5 ani este implicat în procese de judecată, însă fără nici un rezultat. Iar pârâții, în loc să amelioreze situația pe cale amiabilă, deoarece li s-a propus să restituie doar o sumă de 50 000 lei, au contestat procesele-verbale contravenționale, apoi au solicitat revizuirea hotărârilor adoptate, cereri care până în prezent nu au nici o finalitate. Astfel, toate suferințele date îi cauzează un prejudiciu moral, deoarece este la o vârstă mai înaintată.

A solicitat Bostanica Ivan încasarea de la Bortă Tudor și Ionaș Grigore a sumei de 71 760 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul material și suma de 50 000 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral, precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

Prin hotărârea din 26 iulie 2019 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat în mod solidar de la Bortă Tudor și Ionaș Grigore în beneficiul lui Bostanica Ivan suma de 57 408 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul material, suma de 5000 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral și suma de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, pretențiile au fost respinse.

La 08 august 2019, Bostanica Ivan a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni din 26 iulie 2019. Iar la 23 august 2019, apel au declarat Bortă Tudor și Ionaș Grigore.

La 26 octombrie 2019 Bostanica Ivan a decedat.

Prin certificatul eliberat la data de 06 mai 2020, notarul Gonța Dorina a atestat că Bostanica Lidia are statut de moștenitor legal al averii lui Bostanica Ivan.

Prin decizia din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Bostanica Ivan (succesor legal Bostanica Lidia) și de Bortă Tudor și Ionaș Grigore.

Instanța de apel a indicat că prin hotărârile Judecătorei Iaoveni din 09 octombrie 2014, Bortă Tudor și Ionaș Grigore au fost recunoscuți vinovați de comiterea contravenției prevăzute de art. 188 Cod contravențional (nerespectarea regimului fitosanitar și tehnologiei la efectuarea lucrărilor de erbicidare a sectorului agricol), fiind absolviți de răspundere contravențională în legătură cu expirarea termenului de prescripție (f.d.7, 8-9). Potrivit hotărârilor menționate, s-a stabilit că, la începutul lunii iunie 2014, Bortă Tudor, la comanda lui Ionaș Grigore, a efectuat lucrări de erbicidare a sectorului agricol plantat cu porumb, ce aparține ultimului, fără respectarea regimului fitosanitar și tehnologiei. În urma acestor acțiuni, a fost erbicidată și afectată vița de vie din sectorul agricol învecinat - proprietatea lui Bostanica Ivan, fiind compromisă roada. De menționat că, în cadrul examinării cauzei contravenționale, Bortă Tudor a confirmat faptul efectuării lucrărilor de erbicidare, fapt reflectat în hotărârea din 09 octombrie 2014 (f.d.7).

Instanța de apel a atestat întrunirea tuturor condițiilor angajării răspunderii părților, fiind stabilită fapta prejudiciabilă, prejudiciu, raportul causal și vinovăția. Astfel, prima instanță corect a ajuns la concluzia reparării prejudiciului material, precum și întinderea acestuia având la bază cumulul de probe necesare.

Astfel, din cumulul probelor administrate, instanța de fond corect a constatat că valoarea prejudiciului material cauzat reclamantului este de 57 408 lei, reieșind din faptul că a fost compromisă roada în proporție de 60%. Respectiv, de pe porțiunea afectată a plantației urma să fie culeasă roada în cantitate de 7176 kg, pentru care urmează a fi aplicat prețul minim de piață a strugurilor în octombrie 2014 (8 lei/kg).

Totodată, instanța de apel a indicat că instanța de fond întemeiat a conchis și despre necesitatea reparării prejudiciului moral, prin încasarea unui echivalent bănesc în mărime de 5000 lei, care constituie o recompensă echitabilă pentru prejudiciul moral suportat, fiind suficientă pentru a aduce satisfacție reclamantului. Colegiul relevă că mărimea compensației pretinsă de reclamant pentru prejudiciul moral este exagerată, disproporționată în raport cu prejudiciul cauzat și depășește scopul despăgubirii, care are un caracter compensator și nu punitiv sau de obținere a unor foloase materiale.

Referitor la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a motivat că la caz, având în vedere lipsa unui raport de activitate al avocatului, astfel că instanța de fond întemeiat a compensat doar parțial cheltuielile pretinse. Or, în condițiile în care nu a fost prezentată proba acțiunilor efectuate de avocat pe dosar și timpului de muncă al avocatului aferent acestor acțiuni, suma de 5000 lei se apreciază a fi exagerată.

La 29 octombrie 2020 Ionaș Grigore și Bortă Tudor au declarat recurs împotriva deciziei din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului au invocat că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele cauzei, instanțele de judecată ignorând unele probe, iar concluziile expuse în hotărâri vin în contradicție cu circumstanțele cauzei.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel la data de 02 septembrie 2020 a expedit pe adresa electronica a reprezentantului recurenților, avocatului Teut Chiril copia deciziei integrale. Astfel, recursul declarat la 28 octombrie 2020 este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ionaș Grigore și Bortă Tudor, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ionaș Grigore și Bortă Tudor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ionaș Grigore și Bortă Tudor.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ionaș Grigore și Bortă Tudor, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru